Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Bibliotheca Regia.
43, - 148.
DA
BOX
LN 799
M
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

getse. B. 8. 2. (gatte?) rect. gisse, gidse, gedse.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

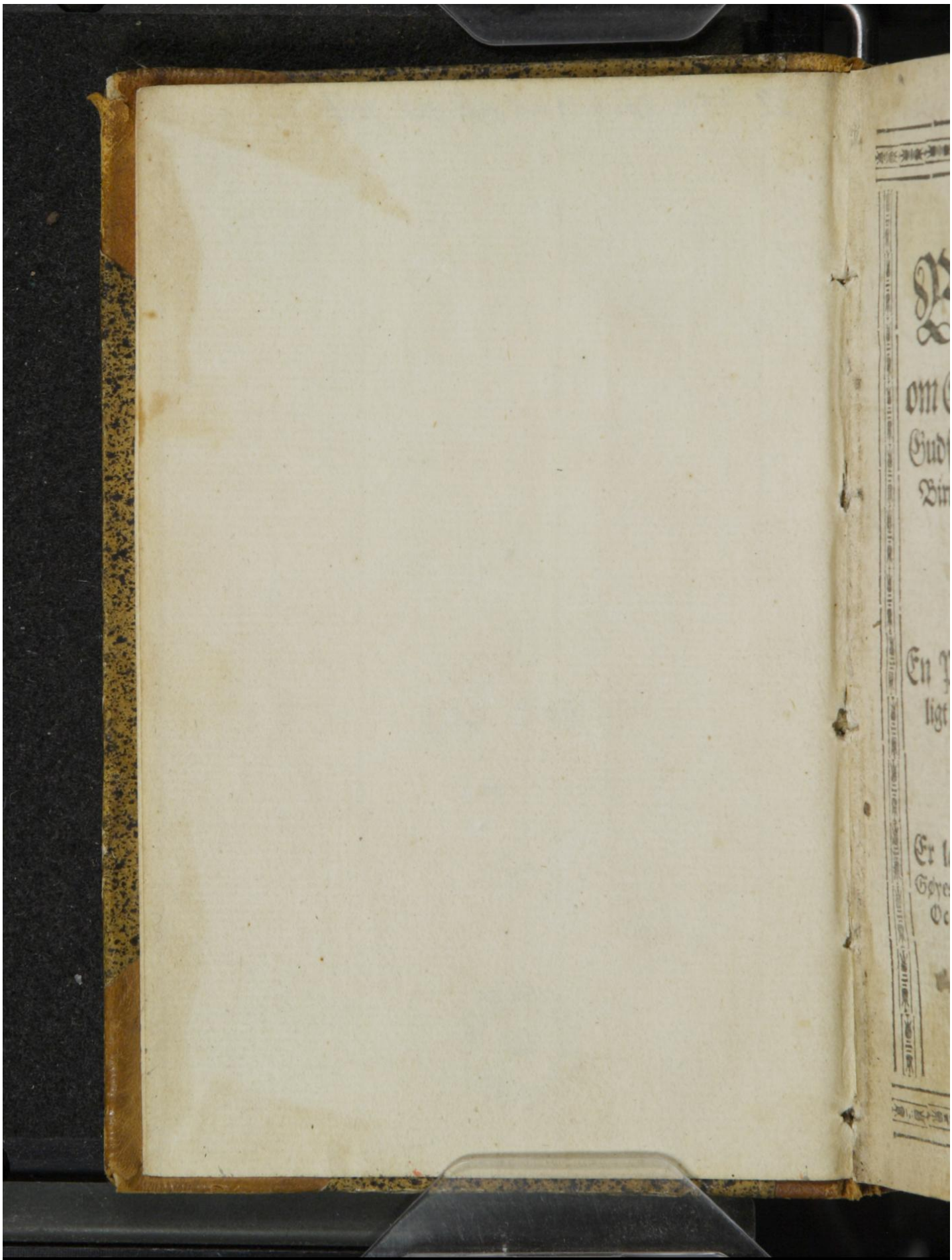

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

En kaart Beretning

om Erlige / velbyrdige / Gudfryctige / oc salige Fru Biritte Gøyes affkomst / opdragelse / leffnet oc endeligt.

Dissigeste Zachavias Laugsch

En Predicken / om it Christeligt leffnet / saaregiffuet vdi samme Fru Biritte Gøyes Begraffuelse.

Oc nu

Er ladet vdsæt / salige Fru Biritte Gøyes Arffuinge / Slect oc Venner til vilie / Oc en amindelse om deris kiere Syster / Slect oc Ven / oc andre gode Christne til it gaat Exempel oc Lærdom /

Aff

Niels Herrmingsøn.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

B.R.H.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Om Erlige/ Velbyrdige oc Salige Fru Biritte Gøyes affkomst/ Opdragelse/ Leffnet oc Endeligt.

Fru Birittis affkomst.

Erlige/ Velbyrdige oc salige Fru Biritte Gøyes Fader/ vaar erlige velbyrdige oc salige Her Mogens Gøye til Krenckerup/ Ridder/ som vaar Dannarckis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Rigis Hoffmester /c: Guds salige Ords / oc Guds Ords Tienneris Beskyttere oc Hantheffuere / imod dem som paa den tid vilde forhindre den pure Euangeliske lærdom her vdi Danmarck.

Her Mogens Gøyes Fader hed Her Eskel Gøye til Krenckerup / Hans Moder vaar erlige / velbyrdige oc salige Fru Mette / Her Erick Ottessøns daatter.

Oc vaar salige Her Mogens Gøye tuende gange gifft. Hans første Hustru / hed Fru Mette / salige Her Engelbret Albritssøns daatter til Torbenfeld

benfeld. Hans anden Hustru vaar velbyrdige oc salige Fru Margrette Sture / som vaar Claus Sturis til Gammelgaard paa Alsø / daatter.

Met den første Hustru / Fru Mette / afflede Her Mogens disse Børn.

Sønner	Døttre
1. Axel Gøye	1. Pernille Gøye
2. Eskel Gøye	2. Sophia Gøye
3. Albret Gøye	3. Mette Gøye
	4. Elline Gøye
	5. Birithe Gøye

Som her nu begraffuis.

Her Mogens Gøyes oc Fru Mettis Børnebørn:

Axel Gøyes Hustru hed

Fru Doritte Hans daatter/ oc vaar Hans Johanssøns daatter til Fobbislæt/oc haffde de ingen Børn sammen.

Eskel Gøyes Hustru hed Fru Sitzele/ Karl Bruskis daatter i Fyn til Dallum/ oc haffde de ingen Børn samen.

Albret Gøyes Hustru aff Krenckernp/hed Fru Anne/oc vaar Otte Holgersøus daatter aff Boller/ oc haffde de en Søn oc fire Døttre sammen.

Søn	Døttre
1. Otte Gøye	1. Doritte Gøye
	2. Margrete Gøye
	3. Mette Gøye
	4. Pernille Gøye.

Fru

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Fru Pernille Gøye vaar tuende gange gifft. Den første hendis Hosbonde hed Anders Ebbisson til Rubiergegaard / oc haffde de tu Børn sammen.

1. Ebbe Andersson.
2. Mette Anders daatter.

Siden fick hun Her Byrge Trolle / som vaar Her Jacob Troldis søn aff Lillø / oc haffde de ingen Børn sammen.

Fru Sophia Gøyes Hosbonde hed Her Mogens Bilde til Suanholm / oc haffde de ingen Børn sammen.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Fru Mette Gøyes Hosbonde hed Her Johan Oxe til Nielstrup / oc haffde de xij. Børn sammen/som hede

Sønner	Døttre
1. Peder Oxe	1. Inger Oxe
2. Eskel Oxe	2. Mette Oxe
3. Torben Oxe	3 Anne Oxe
4. Johan Oxe	4. Pernille Oxe
5. Albret Oxe	5. Sicille Oxe
	6. Eline Oxe
	7. Johanne Oxe.

Fru Eline Gøyes Hosbonde hed Her Mauritz Oluffsøn til Bollerup / oc haffde de try Børn sammen/to Sønner oc en Datter/som vaar

Oluff

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Oluff Mauritzsøn.
N. Mauritzsøn.
Mette Mauritzdaatter.

Met den anden Hustru/ Fru Margrette Sture/ hafde salige Her Mogens Gøye disse Børn

Sønner	Døttre
1. Christoffer Gøye	1. Mette Gøye
2. Falck Gøye	2. Ide Gøye
3. Erick Gøye	3. Hellenig Gøye
	4. Pollite Gøye
	5. Anne Gøye
	6. Margrete Gøye.

Christoffer Gøyes / til Affuindsbierge/ Hustru heder Fru Biritte Bøller / Erick Bøllers daatter til Offuerby/ de haffde de en Søn sammen som hed Mogens Gøye.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Falck Gøye aff Skiersø/ hans Hustru hed Fru Ide Wlstand/ oc vaar Her Truet Gregersøns daatter til Torup/ oc haffde de to Sønner oc to Døttre sammen.

Sønner

1. Mogens Gøye.
2. Falck Gøye.

Døttre

1. Margrete Gøye
2. Mette Gøye.

Fru Mette Gøyes Hosbonde heder Jost Høg aff Wang/ oc haffde de tu Børn sammen.

Jacob Høg Margrette Høg.

Fru Ide Gøyes Hosbonde hed Otte Rosenkrantz til Nesby/

Nesby/oc haffde de fem Børn sammen.

Sønner

1. Mogens Rosenkrantz
2. Otte Rosenkrantz.

Døttre

1. Sophia Rosenkrantz
2. Margrete Rosenkrantz
3. Biritte Rosenkrantz.

Fru Helleuig Høyes Hosbonde hed Otte Gyldenstiern til Iffuersnes / oc haffde hun it Barn ved hannem / som heder

Karine Gyldenstiern.

Aff sali-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Aff salige Her Mogens Gøyes Børn leffue alene Erlige oc Velbyrdige Christoffer Gøye til Affuendsbierge / oc Fru Helleuig / salige Fru Biritits Arffuinge / som lode deris kiere Systers / Fru Biritte Gøyes Lig / erlige oc Christelige begraffue / vdi Herluffsholms Kircke / hos sin salige Hosbonde / Her Herluff Trolde / den 12. dag *Septembris* *Anno Domini* 1574. Vdi hues Begraffuelse vaare mange Adels Personer / Herremend / Junckere / Fruer / Jomfruer. Item Klercke / Borgere / Borgerster oc Bønder / som alle sammen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sammen sørgede/ at de haffde mist saa tro en hielpesom/ godvillig / oc vdi alle maade frommer Ven/ som alle vilde gaffne oc ingen skade.

Fru Birittis Opdragelse.

DEr salige Fru Biritte Gøyes Moder vaar død / forstickede salige Her Mogens Gøye sin Daatter til Ringklaaster/ at hun skulde der optuctis vdi Guds fryct / Fromhed oc Høffuisthed / met andre gode Mends Børn / som den tid der

der vaar. Thi saadanne Jomfru Kloster / vaare der til aff Begyndelsen ordinerede oc skickede / at de skulde vere Jomfru Scholer / vdi huilcke vnge Jomfruer kunde opdragis vdi Gudfryctighed / Tuctighed oc Høffuiskhed.

Der effter kom Fru Biritte hiem til sin Fader igien / efter at hand haffde gifft sig igien / oc saaet Erlige velbyrdige oc salige Fru Margrete Sture til Husfrue / som siden vdi Moders sted / optuctede salige Fru Biritte som sit eget Barn / oc vaar Fru Biritte hende lydig oc vnderdanuig

nig som sin kiere Moder. Der effter kom Fru Biritte til sin salige Syster Fru Sophia Gøye / oc fulde hende vden Lands / oc bleff hos hende indtil hun døde hende fra.

Der Gud haffde nu kaldet salige Fru Sophia / kom Fru Biritte til sin Syster / salige Fru Eline Gøye / Her Mauritz Oluffsøns Husfrue / Erlige velbyrdige oc salige Oluff Mauritzsøns Moder. Siden kom salige Fru Biritte til Høybaarne oc salige Førstinde Dronning Dorothe / huor hun vaar vdi stor act / oc ære / for sin Forstand / Høffuisk-

Høffuiſthed oc Stickelighed vdi alle maade. Kaart at ſige: Fru Birittis opdragelſe haffuer veret vdi hendis Jomfrudom ſaadan at hendis Ord/Lader oc Gierninger fuldis at/ ſaa at huer mand priſede hende for hendis Gudfryctighed/ høffuiſke Sæder/ venlig Omgengelſe/ tuctig Tale/ Danniſhed oc Fromhed vdi alle maade/ ſaa at andre Jomfruer maatte vel tage it gaat Exempel aff hende. Ja lige ſom hun vaar født aff gode Gudfryctige oc fromme Forældre/ ſaa tydde hun oc paa den art hun vaar kommen aff.

Fru

Frue Birittis Leffnet.

Der Frue Biritte vaar saa opdragen vdi Gudfryctighed oc Fromhed i alle maade/gaff hun sig effter sine Venners raad vdi Ecteskaffs stat / met Erlige velbyrdige oc salige Her Herluff Trolde Ridder / til Herluffsholm / som vaar Erlige velbyrdige oc salige Her Jacob Troldis til Lildø Søn/oc leffuede hun met hannem vdi it Aar oc Tiue/ som vaar tredie parten aff hendis Alder/ huilcken vaar tryfindstiue Aar oc paa det fierde. Met

denne ſin Hosbonde leffuede hun Gudfryctige/ erlige/ kierlige oc venlige vdi alle maade.

Der de vaare først sammen komme/ toge de sig for at tiene Gud endrectelige / oc ga ve der met andre som dennem omgicks it gaat Exempel. Thi de viste vel/ at de som komme offuer ens vdi Guds fryct / de haffue lagt en fast Grunduol til mange andre Dyder/ oc en Christelig omgengelse oc offuerbærelse. Der faare siger icke Salomon til forgeffuis: HErrens fryct er den yp-

perste

perste Visdom. Denne Gudfryctighed beuiste salige Her Herluff Trolde oc Fru Biritte Gøye vdi mange maade / oc besynderlige her vdi / at de vdi deris velmact / aff beggis vilie oc samtycke / stiffrede den fri Skole Herluffsholm / vdi huilcken Vngdommen aff Adelen oc andre kunde opluctis til Guds ære / oc deris Fæderneland til beste. Oc er allerede vdi disse forgangne otte Aar mange fine Personer opdragede / oc endnu findis mange tilstede / som merckelige ere vdi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

deris Vngdoms lærdom for-
fremmede. Huor faare ieg
forhaaber / at salige Her
Herluff Troldis oc Frue
Birittis Arffuinge / Slect oc
Byrd / skulle vel hantheffue /
fremme oc forbedre samme
fri Skole til det beste.

Der hos aff samme Fun-
dament leffuede Her Herluff
oc Fru Biritte saa met alle /
at huer mand prisede oc ære-
de dem. Besynderlige beuiste
de sig rundelige mod Guds
ords Tienere oc fattige Folck
som de altid maatte lide / oc
giorde til gode. Met deris
Tienere skickede de sig saa / at

ingen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

ingen vilde gierne fra dem/ men heller vere hos dem. Kaartelige: de leffuede saa sammen/ oc beuiste sig mod alle som Guds Børn burde at giøre.

Der salige Her Herluff Trolde vaar heden døD fra salige Fru Biritte/ da leffuede hun effter hans døD vdi sit Encke sæde paa niende Aar/ oc dissimellem skickede hun sig saa/ at de beste baade Fruer oc Jomfruer vilde gierne omgaaes oc vere hos hende. Hun optuctede oc opdrog mange høffuiske Jomfruer/ oc giffte dem erlige oc vel fra

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sig. Haffuer hun oc vel forseet mange fattige Piger/som hende tiente.

Dissimellem haffuer hun oc hafft sit Kaarss aff Guds gode oc vise raad/som met sit Faderlige Riis holder sine Børn vdi fryct. Oc haffuer hun tit veret saa haardelige siug/ at ingen haffde meent/ at hun skulde leffuet. Ja atskillig Siugdom haffuer veret hende som en Tuctmestere / huilcken der lærde hende den rette Konst til at dø Christelige oc vel. Thi den som er icke offte tryct met Kaarsset/ oc haffuer forsøgt Dødsens

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sens anløb / hand er vtaal-
modig / naar Døden kommer
for aluere / oc veed icke huor
hand skal tage imod Døden.

Jeg vil intet opregne huad
hun besynderlige haffuer giff-
uet til Skoler oc Hospital /
baade i Roskilde / Helsingør /
Nestued oc andre steder / huor
aff der tagis aarlige Rente
til fattige Skolebørns oc
andre Fattigis ophold. Ja
saa haffuer salige Fru Bi-
ritte draget sin tid igennem
vdi sit Encke sæde / som den
hellige Scrifft lærer / vdi
Bøn / vdi Guds ords hørel-
se / vdi Velgierningers beuis-

ning mod Fattige / vdi For-
ſtandighed i ſit Regimente /
vdi Kyſkhed / vdi Fromhed
mod alle.

Oc haffde hun denne vijs
altid / haade men hendis kiere
Hoſvonde leffuede oc ſiden /
at huer dag der hun gick tik
Bords / da ſtod hun oc hen-
dis Jomfruer / oc andre ſom
vaare tilſtede / huer paa ſin
ſted ved Bordet / oc læſte til
Bords oc fra / oc ſtrax de
vaare ſætte til Bords / beayn-
te en vnger Dreng (ſom haff-
de ſin føde oc ophold der faa-
re) at læſe en part aff Bibe-
len. Diſligiſte oc der de haff-
de læſt

de læst fra Bords/ Oc haffde hun saaledis tit ladet Bibelen vdlæse for sig til Bordleyse. Tre dage før end hun fick sin Helsot / bleff Bibelen sidste gang vdlæst til Bords. Da sagde hun til sin Scriffuere: Nickel nu haffue wi atter ende paa vor Bibel/ raade nu Gud / huo den skal begynde igien. Saa haffde altid denne fromme Frue Dyden vdi tancke/ huilcken tancke som holder Menniſken hart vnder Guds fryct / at mand icke falder vdi atskillige Synder/ effter som den vise Mand Syracides siger: Huad

du taler eller giør/kom
thu dine sidste dage/ da
skalt du icke synde.

Om salige Fru Biritis Endeligt.

Offuerdagen næst Seffter Sanctæ Mariæ Magdalenæ dag i dette Aar mand scriffuer 1574. bleff salige Fru Biritte Gøye hastelige siug/ met stor ve oc sting offuer sit gantske Legeme/oc forstod vel strax/ at tiden vaar nu for haanden/ at hun

hun skulde skillis fra denne Verden. Der saare beredde hun sig til Døden Christelige oc frimodige / som hun tilforn giort haffde vdi sine store Siuger. Och vil ieg it aff hendis Frimodigheds Tegn/andre til Exempel her opregne.

Hen ved sex Aar siden/ vaar hun saa siug vdi Kiøbenhaffn paa sin Gaard/ at ingen trode hende til Lifftuet / men meente / at hun icke kunde leffue offuer en dag. Da gick frem til hende en Erlig from Quinde (nu salig met GVD) Liza-

Lizabeth Marcus Hessis Borgemesters Hustru / oc sagde til hende: Kiere Fru Biritte/ieg kand icke dylle for eder / huad wi see for vore Øyen. Kiere Frue Biritte/ verer taalmodige / oc giffuer eder inderlige ind til Gud/ Thi eders tid er kommen/ at i skulle her fra. Da bleff Fru Biritte meget glad oc frimodig / oc sagde til Lizabeth Marcus Hessis / Nu er ieg glad/ at det er saa nærkommet met mig / at ieg skal fra denne suigefulde Verden/ Gud vere loffuet euindelige. Oc gaff met mange ord sin frimo-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

frimodighed oc glæde tilkiende. Da sagde Lizabeth til hende/ Ach kiere Fru Biritte/ Huorlunde kunde i vere saa glad? effterdi alle Menniske grue for Døden/ oc ingen vil gierne dø. Guds Søn selff/ den stercke Kempe gruede for Døden/ at hand suetis blodig Sued / saa at Blods dropper fløde neder aff hans Ansict paa Jorden. Da suarede Fru Biritte frimodige oc sagde. At Guds Søn min kiere Frelsere Jesus Christus gruede for Døden/ oc suetis blodig Sued / er icke vnder. Fordi hand haffde en stor

Byrde

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Byrde paa sig / Hand hafde alle vore Synder paa sig / som hand met sin Død skulde betale for / oc formilde der met Guds grumme vrede / oc forlige oss arme Syndere met sin Himmelske Fader / Saa maatte hand vel grue for Døden / som hafde saa stor en Byrde paa sig. Men ieg glæder mig / for min Byrde er tagen aff mig / oc lagt paa min kiere Frelsere Jesum Christum. For hans skyld haffuer ieg mine Synders forladelse / oc en Barmhiertig Fader vdi Himmelen / oc en viss Forlettelse paa det

euige

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

euige Liff/ effter denne natur-
lige Død. Hand sagde til
Røfueren paa Kaarsset:
I dag skalt du vere
met mig i Himmerige.
Hand siger til mig vdi sit
hellige Ord: Huo som
troer paa mig/ Hand
skal haffue det euige
Liff. Effter disse mine vil-
kaar hui skulde ieg grue oc
frycte for Døden? Dette
hørde mange som stode hos
Sengen.

Her aff

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Her aff kand ieg oc vel getse huad hun paa det sidste haffuer veret frimodig imod Døden. Der salige Fru Biritte vaar nu bleffuen saa hart siug / lod hun kalde til sig sin Siælesørgere / Mester Hans Mickelsson / oc hørde trøstelige Sententzer aff Scrifften aff hannem / Men naar hand neffnde en Sententz / da haffde hun en anden / Ja mange / huor met hun trøstede sig.

Om Søndagen der effter anammede hun Jesu Christi Legemis oc Blods Sacramente / til en Besegling paa

paa Guds Naade oc Barmhiertighed / oc paa det euige Liffs forjettelse. Strax der effter lod hun kalde til sig Erlige / velbyrdige oc Gudfryctige Frue Anne Hardenberg / salige Oluff Mauritzsøns Effterleffuerske / oc Frue Anne Holck. Betenckte hun oc sine Jomfruer oc Tienere / oc raadde dem til Guds fryct / oc der met gaff hun aff tancke denne Verden / oc redde sig til Døde.

Om Maandagen der effter kom Doctor Hans Philippus til hende / oc brugede hans gode raad / Men ingen

raad duer imod Døden/uden Guds Naade/ ved Jesum Christum/ som hun sig fuldkommelige tilgaff. Om natten der effter/ der tiden vaar nær/ at hun skulde fra denne Verden/ lod hun kalde sine Jomfruer til sig/ sagde dem gode nat/ oc raadde dennem til Guds fryct/ oc der hos tit oc offte befalede sin Siæl den Almectigste Gud udi haand. Oc lidet der effter sactmodige gaff sin Aand op/ oc hensoff udi HERREN den xxv. dag Julij. Saa haffue wi ingen tuil paa hendis Saligheed/ Thi hun leffde Gudfrycti-

frygtige/ oc døde vdi vor Herris Jesu Christi rette paakaldelse. Gud giffue oss alle sin Naade/ at wi saa mue leffue/ at wi kunde Christelige dø/

AMEN.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

En Predi-
ken / om it Christeligt Leffnet / saaregiffuet vdi salige Frue Biritte Gøyes Begraffuelse.

Micheas Propheta siger vdi det siette Capittel.

O Menniske ieg vil vise dig huad gaat er / oc huad HERren vdkreffuer aff dig / som er at giøre Dom oc elske Barm-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Barmhiertighed / oc vandre ydmygelige faar din Gud.

DEr beſcriffuer Guds Prophete/ it Chriſteligt Leff-net/ oc fremſætter try viſſe Tegn/ huor paa mand kand kiende/ om der er vdi Menniſkens hierter en liffactig Tro/ Guds fryct/ oc en god Samuittighed. Thi huor diſſe Tegn icke ere/ der er ingen liffactig Tro/ der er ingen Guds fryct/ icke hel-ler en god Samuittighed/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Men Menniſket far hen vdi ſin Blindhed / leffuer effter ſine Kiødelige onde begieringer / ſom hannem vil ilde betale paa det ſidſte. Diſſe Tegn ere I.

Det førſte er at giøre Dom.

II.

Det andet at elſke Barmhiertighed.

III.

Det tredie at vandre ydmygelige faar Gud.

DE paa det Propheten kand opuecke Menniſkene til Lydactighed / ſiger hand om ſamme Tegn / at de ere gode / Oc at Herren vdkreſſuer dem. Diſſe

Disse tuende vilkaar burde vel at røre alle Menniske til Lydactighed / Thi det som er gaat det adtraes naturlige oc begieris aff Menniſken / oc Menniſkene ere naturlige plictige til at giøre det som Gud deris Skabere vdkreffuer aff dem. Disligeste skyr Menniſkene aff deris Nature det som ont er / oc er imod det som Gud vdkreffuer.

Er nu ret Dom god / da er vret ond : er Barmhiertighed god / da er Vbarmhiertighed ond : er Ydmyghed god / da er io Hoffmod ont. Der saare lige som ret Dom /

Barmhiertighed oc Ydmyghed gaffne Menniſken/ for de ere gode/ſaa ſkader Wret/Wbarmhiertighed oc Hoffmod Menniſken/ for de ere onde. Vaare nu Menniſkene icke ſaa forblindede aff Synden/ da giorde de aff naturligt huſkud oc indfald ret Dom/ de vaare Barmhiertige oc Ydmyge/ oc affſtode aff all Wræt/Wbarmhiertighed/oc Hoffmod. Dette maa vere ſagd kaartelige for en Indgang til denne Textis forklaring. Nu vil ieg videre huert Stycke/ ſom Propheten her faare giffuer/ forklare met Scrifften. Om

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Om det første / som er at giøre Dom.

Propheten sætter her faare vdi Almindelighed / at mand skal giøre Dom / Der faare strecker denne Befalning sig langt vd / oc befatter meget som vdi Scrifften faaregiffuis om ret Dom / som Mennisket døme skal effter Guds Befalning. Oc ere der besynderlige tre Domme / som Mennisket bør ret at døme / som ere

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Først/ at dømme ret om sig selff.

Dernæst/ at dømme ret om andre Menniske.

For det tredie/ at dømme ret om Gud. I.

HVorlunde skal mand dømme ret om sig selff?

Den som vil dømme ret om sig selff / hand skal vide sig at haffue tuende Dõme at dømme effter. Den første tagis aff Løwen/ Den anden aff Euangelio.

Huad er da Løwens Dom? Huo som fuldkommer Løwen / hand er velsignet

net oc ſalig. Huo ſom icke fuldkommer Loven / hand er forbandet oc fordømt / indtil hand bliffuer forløſt fra Louens Ræt.

Men den ſom vil ret dømme om ſig ſelff / effter Lowens Dom / hand ſkal førſt vide Loven / oc dernæſt grandſke oc forfare alle ſine tancker / ord oc gierninger / om de komme offuer ensnet Loven / eller oc ere imod Loven. Den gantſke GudsLow befattis vnder tuende Hoffuetſtycker. Det førſte er at elſke Gud aff gantſke Hierte / aff gantſke Siæl / aff gantſke Forſtand / oc aff

gantſke

gantſke Nact. Det andet er at elſke ſin Næſte lige ſom ſig ſelff.

Huo ſom nu vil randſage/ grandſke oc forfare alle ſine Tancker/alle ſine Ord/oc alle ſine Gierninger / induaartis oc vduaartis / om de komme offuer ens met diſſe tuende Lowens Hoffuetſtycker/ da ſkal hand vden all tuil befindet / at hand er langt fra den Lydactighed/ſom Lowen vdkreffuer / om hand ellers icke falſkelige vil dømme / ſom Dyneſkalcke giøre. Det ſamme ſkal hand oc befinde/ naar mand tager huert Budord for

for sig / oc randsager sine Tancker/Ord oc Gierninger effter huert Budord.

Naar Menniſket saa randsager sine tancker / ord oc gierninger effter Guds Low / da begynder Menniskens Samuittighed / at beslutte oc døme om Menniſken effter Lowens dom vdi saa maade. Huer den som fuldkommer Lowen / hand er velsignet oc salig. Jeg haffuer icke fuldkommet Lowē: Der faare kand ieg ingen Velsignelse oc Saligbed foruente mig aff Lowen. Fremdelis Huer den som icke giør Lowen fyldist / hand er forban-

forbandet oc fordømt/ ieg haff
uer icke giort louen fyldist/der-
for er ieg forbandet oc fordømt

Saa dømde Dauid om
sig effter Løwens Dom / der
hand sagde: O HErre/Om
du acter Wret oc Synden/
huo kand da bliffue bestan-
dig faar dig? Saa dømde
oc saa Manasses om sig effter
Løwens dom/der hand siger:
Mine Synder ere flere / end
Sandkorn vdi Stranden:
Ja saa maa vel huert Men-
niske dømme om sig. Fordi der
er ingen foruden Synd / som
Johannes siger: Om wi
sige oss at icke synde/ da

besuige

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

besuige wi oss selff / oc Sandhed er icke i oss. Naar Menniſket i saa maade som nu sagd er / dømer om sig effter Lowen / da skal hand betencke sin Synds suarhed oc vederstyggelighed saar Gud. Disligeste den grumme straff oc vrede som hannem paahenger / om hand icke bliffuer aff met Synden.

SE paa det at ingen skal mene at Lowens Sententze er ickun en Barneretzel / oc skal icke haffue andet paa sig (som Epicurcer mene) da er at acte at Gud haffuer frem-

fremsæt oc faaregiffuet Lowēs Sententz vdi fire maader.

Først vdi Paradis/ huor Gud saa siger: **Naar du æder aff det Træ/ da skalt du visselige dø.** Adam aad aff Træens fruct/ oc befant Lowens trusel at vere viss oc fast. Denne Sententz som gick offuer Adam/ hør til alle Menniske/ som ere komne aff Adam effter naturlig vis/ for wi ere alle Adams Lemmer/ oc skyldige met hannem/ vnder den samme Sententz som Adam vaar.

Der

Dernæst er denne Lowens Dom vdraabt aff Gud selff/ paa Sinai bierg/ der Gud haffde vdledt det Jødske folck aff Egpyten. Forbandet (siger hand) skal den vere/ som icke fuldkommer alt det som screffuet er i Loven. Item/ Den som gior det som er screffuet vdi Loven/ hand skal leffue/ oc vere velsignet. Denne Sententz kommer offuer ens met den første/ oc strecker der faare

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

icke alene til Jøderne / men til alle Menniske / som ere komne effter naturlig vis aff Adam. Effter naturlig vis siger ieg der faare / at mand skal vide / at vor Herre Jesus CHristus ene vndertagis / som er icke født effter naturlig vis / men aff en Jomfru / forvden Mands beblandelse.

For det tredie / er oc Louens Dom indsæt aff Gud / vdi Menniskens hierte / som Paulus lærer / oc huert Menniske selff forfarer. Denne Dom kaldis *Conscientia*, det er Samuittighed / som er en vnderlig Guds skabning vdi Menni-

Menniſket. Denne Samuittighed klager / ſtraffer / oc truer / naar mand haffuer giort ilde. Diſligeſte vndſkylder hun / forſuarer / oc loffuer gaat / naar mand haffuer vel giort / ſom huer mand vel vdi ſig ſelff bedre forfarer end ieg det ſige kand. Men naar ſom denne Samuittighedens dom holder oppe / da er det it ſaare ont Tegn / at Menniſket er ſaa forhærdet i Synden / at hand intet føler til hende. For diſſ lenger mand henger vdi Synden / diſſ mindre acter mand hende / oc paa det ſidſte intet føler til hende.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

For det fierde bær ocsaa vidnesbyrd om Loswens dom all den Gienuordighed / Wselhed / Siugdom / oc paa det sidste Døden / som Menniſken maa lide vdi denne Verden.

Saa maa mand vel vidét aff diſſe fire ſtycker / at Louens truſel er icke en Barne retzel / effter huilcken mand haffuer icke andet at foruente / ſom Vgudelige Menniſke oc Epicureer mene / ſom deris Gierninger oc Leffnet beuiſe / endog de alle ville ſiunis hellige oc fromme / oc kaldis Chriſtne.

Saa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Saa haffue wi nu hørt/ huorlunde huer skal ret dømme om sig selff effter Louens dom. Nu følger effter/ huorlunde mand skal dømme om sig selff effter Euangelij Dom.

Huad er da Euangelij dom? Huo som troer hand er salig. Thi saa siger Christus selff: Saa haffuer Gud elskt Verden/ at hand haffuer giffuet sin eniste Søn/ at huer den som troer

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

paa hannem / skal icke forfaris / Men haffue det euige Liff. Thi hand haffuer betalet for Synden / oc tilregner den som troer sin Retfærdighed / saa at hand nu actis saar Gud at vere wskyldig oc hellig / huor paa den Herre Christus haffuer giffuet oss forwaring oc beseiling / den hellige Daab / oc siger: Huer den som troer oc bliffuer døbt / hand skal bliffue salig. Men huo som icke troer / hand skal fordømmis. Men

her

her skal huer vaacte sig / at hand icke lader sig forføre aff en falsk mening om Troen. Thi mange sige sig at tro som dog aldrig trode. Det er læt at sige / ieg troer at Christus er min kiere Frelsere / Det er oc læt at bekiende Troen / naar der er ingen fare for haanden.

Huor paa kand mand da kiende en ræt Tro? Paa hendis naturlige oc rette Fruct. Som Christus siger: Jt gaat Træ bær god Fruct / oc it fult Træ bær ond Fruct.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Bær nu din Tro god Fruct/ da er hun en ret Tro/da maat du vel berømme dig aff Christo/ oc kant sige met rette: Christus er min Retfærdighed oc min Igienløselse. Men bær din Tro ingen Fruct/men henger icken i Læberne oc i Munden/da duer din berømmelse intet. Thi din Tro er icke ret.

Huad siger du da/ om Troens rette Fruct/huor paa mand kand kiende/ om hun er ret eller vrang? Fire ting følge euige oc altid met en ret Tro/ som er: at elske Christum: at elske sin Næste: at beuare

beuare Christi Mandat oc Befalning: Oc at staa imod alt det som Christo er imod/ det er/ allehaande Diefuelens gierninger. Huor der fattis it aff disse fire/ der er ingen ret Tro. Ja huor der fattis it/ der fattis de alle sammen.

Thi den som ret troer paa Christum/ hand først elsker Christum.

Der næst/ Den som elsker Christum/ hand haffuer hans Lemmer kiere/ som er/ alle de som tro paa hannem. Thi det kand icke vere mueligt/ baade at elske nogen/ oc

D v hugge

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

hugge hans Haand eller Fod/ aff/ eller oc at hade nogen aff hans Lemmer/ men meget heller at giøre dem gaat/ vederquege dem/ haffue metlidelse met dem. Ja glæde sig som Paulus siger/ met de glade/ oc græde met de bedrøffuede. Derfor siger Christus: Her paa skal mand kiende eder/ at vere mine Disciple/ at i elske huer andre indbyrdis.

For det tredie/ den som ret troer paa Christum oc elsker hannem/ hand holder ocsaa Christi befalning. Thi ligeruis som hand beslutter at de tro/ fordi de elske hannem/ saa beslut-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

beſlutter hand aff den Kierlighed/ ſom de haffue til hañem/ at de ocſaa beuare hans bud. Thi ſaa ſiger hand: Om i elſke mig / da beuarer mine Bud. Den ſom haffuer mine Bud / oc beholder dem/ hand er den ſom elſker mig.

Huad er Chriſti Bud? Hans bud er at wi ſkulle giøre Penitentze/tro paa hañem/ elſke hannem/bliffue vdi hannem / paakalde Faderen vdi hans Naffn/ at vere taalmodige vnder Kaarſſet / oc at elſke huer andre. Dette (ſiger hand) er min Befalning / at i elſke huer andre / lige ſom ieg haffuer elſkt eder. For

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

For det fierde / Den som ret troer paa Christum / hand sætter sig imod Christi Fiende / Dieffuelen oc alle hans Gierninger oc Væsen. Huilcket som alle loffue oc tilsige / naar de døbis.

Dieffuelens giernin-ger ere fire haande.

Først ere de Gierninger som Dieffuelen giør aff det Fiendskaff hand haffuer met Jesu Christo / som er at hand vil nederdempe det hellige Euangelium / opuecke Tirannер oc Kættere / som sætte sig imod de Christne.

Det

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Det Andet slags Diefſ-
uelsens gierninger ere de som
Dieffuelen giør effter Traald
karlis oc Traaldquinders
begiering/ vere sig ont eller
gaat/ som dog icke kommer
her aff/at Traaldfolckis ma-
nelse er saa krafftig aff sig
selff/at dé kand tuinge Dieff-
uelen/ til at giøre noget ont
eller gaat/ Men Dieffuelen
er dem gierne lydig/ paa det
hand kand føre dennem vdi
samme Fordømmelse/ som
hand er vdi.

Det Tredie slags Dieff-
uelsens gierninger ere/ naar
nogen icke kand selff Traal-
dom/

dom / at hand da bruger Traaldfolck til at giøre noget / vere sig ont eller gaat. De som dette giøre / tør icke regne sig at vere wskyldige. Det er it gammelt Ordsprock / Hand er saa god der fiel / sõ den der stiel. Item: Hand er intet bedre der holder / end den der slaaer. Der faare siger Pau: til de Rom: **De ere icke aleniste skyldige / sõ giøre ilde / men ocsaa de som samtycke met dem der ilde giøre.** Nu kand ingen begere raad aff Traaldkarle eller Traaldquinder / vden hand samtycker met

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

ker met dem/oc vil at de skulle bruge deris Konst. Somme mene/at mand maa icke saa bruge Traaldom/at mand giør nogē ont der met/men til at hielpe dem som Traaldfolck haffue giort ont/skal icke vere Synd. Oc er det end Synd/da skal den icke vere saa stor. Her suarer ieg saa til/Dieffuelen giør intet gaat/Det siunis vel vndertiden/at hand giør gaat/men det gode er formengt met stor Forgifft/Hand hielper vndertiden Legemlige/men hand slar Siælen ihiel. Den Hedenske Aiax siger: Wuenners gaffuer

ere

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

ere vangaffuer. Saa maa mand vel sige om Dieffuelens velgierninger / thi de betale ilde paa det sidste.

Det Fierde slags Diefffuelsens gierninger ere de som Menniſken selff giøre met vilie oc vidskaff imod Guds Bud / imod den første oc anden Taffle / som er Affguderi / Helgens paakaldelse / at falde paa Knæ oc bede til Billeder / at vere Forældre wlydig / at hade sin Næste / at fortrycke hannem / at sla ihiel / bedriffue Hoer / Tiueri / Løgn / at begere noget met Wret / oc andet / huad Lowen haffuer forbødet.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

bødet. Kaart at ſige/ alt det ſom er imod en Chriſtelig Kierlighed til Gud oc ſin Næſte. Diſſe ſigis Dieffuelens gierninger / fordi de teckis hannem / oc ere imod vor Herre Jeſum Chriſtum.

Vilt du nu ret dømme om dig ſelff/ effter Euangelij lydelſe/ da ſkalt du dømme effter Troen/ Thi huo ſom troer hand er Guds Barn/ Hand er hellig oc retfærdig / Hand er Arffuing til det euige Liff / for Jeſu Chriſti fortienniſte ſkyld. Hand kand met rette ſige met Dauid: O Herre beuar

min Siæl / Thi ieg er hellig / Jeg er din Tienere som frycter dig. Men vilt du døme ret om Troen / da see om disse fire vilkaar / som ieg opregnede / følge met Troen / Som er at elske Christum / at elske sin Næste / at beuare Christi befalning / at affstaa alle Diefuelens gierninger. Haffuer icke din Tro disse vilkaar / da er hun icke en ret Tro / men en forfengelig ros oc berømmelse / om det mand icke haffuer. Thi huor Troen er / der er Christi ord / som Menniſket

lader

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

lader sig regere aff. Oc endog den allerstørste Kamp er vdi dem som ret Tro/ dog bliffuer Seieruindingē hos Aanden/ som strider hart imod Kiødsens onde begieringer.

Her kunde nogen sige. Der kand ingen beuare Christi befalning fuldkommelige. Der faare om mand skal der aff dømme om Troen/da findis der ingen at haffue en ret Tro. Her til suarer ieg saa. Der er stor skilsmisse imellem Mosen oc Christum. Moses vdkreffuer Louens lydactighed til pricke/ saa at der intet skal fattis i nogen maa-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

de / oc den som icke saa fuld-
kommer Lowen / den siger
Moses at vere forbandet oc
fordømt. Men Christus
Jesus hand fuldkõmer Lou-
en for oss / bort tager Louens
fordømelse / oc giør oss retfær-
dige faar Gud met sin Ret-
færdighed / oc nu vdkreffuer
aff oss som aff Guds Børn
lydighed / at wi beuare hans
Mandat oc Befalning / at
wi elske Gud oc vor Næste / oc
icke met beraadt Mod giøre
noget imod Gud eller vor
Næste. Naar Hiertet saa
staar / da acter den Almectig-
ste Gud vor gierning icke aff
sin

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sin fuldkommelighed/men aff Hiertens gode forsæt. Der faare siger Paulus: Strid en god strid/ oc holt Troen oc en god Samuittighed. Dette maa vere kaartelige sagd om huorlunde huer skal ret dømme om sig selff/ først effter Lowen/ siden effter Euangelium.

II.

DEn anden Dom som Menniſket bør ret at dømme/ er at Menniſket dømer ret om andre Menniske / huilcket som skeer vdi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

tuende maade/ vden Rætter-
gang oc vdi Rættergang.

Vden Rættergang kand den/som fryeter Gud/oc elsker sin Næste/ret dømme om sin Næste. Guds fryct holder hannem tilbage/at hand icke forgriber sig imod sin Næste/ met nogen wret. Kierlighed til hans Næste legger alting vd i den beste part/Huad der er forseet aff hans Næste/det enten retter mand met raad oc giernting/eller tecker det til/ Som Salomon siger: **Kierlighed tecker Syndens mangfaaldighed**

Huad

Huad der er ret giort/ det priser mand oc holder aff. Kaartelige: En ret Tro oc ret Kierlighed til sin Næste/ ere en viss Regel at dømme effter om sin Næste.

Vdi Kættergang ere fire Personer/ som ere/ Anklagere/ Den som anklagis/ Vidne/ oc Dommere. Aff disse vdkreffuer Gud/ at de skulle giøre Dom.

Anklageren giør Dom/ naar hand siger Sandhed/ oc det som Sagen vedkõmer/ vden had til sin Vedderpart i nogen maade/ Oc nødis til at klage aff Retfærdighed/

paa det mand kand rolige leffue met huer andre / høff-uiskelige oc Gudfryctige. Den Anklagere som saa er besindet / hand giør Dom / oc synder intet met sit Klage-maal / men giør en god Gier-ning / som er Gud vel behage-lig. Skal der faare en ret-færdig Anklagere holde sig effter Salomonis raad / som saa siger: Handle din sag som du haffuer trætte met din Næste om / oc vedst du noget hemeligt met hannem da

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

da obenbare det icke. Item Huad ret er/forfølge met Rætte. Men den Anklagere som aff Had eller Heffingerighed klager paa sin Næste/ oc indueffuer det som Sagen intet vedkommer/ hand giør icke Dom/ men Wret/ Hand er en Christen til naffn oc icke til gaffn.

Den anden Person vdi Rettergang er den der anklagis/ som da giør Dom/ naar hand bekiender sin Skyld/ oc bereder sig til at giøre huad Louen vdkreffuer. Men den som skiul/ oc siger ney for det

hannem rettelige imod sigis hand synder vdi mange maade / baade imod Gud / imod Loven / imod Anklageren / oc imod Dommeren.

Den tredie person vdi Rættergang er vidne / som giør Dom naar hand aff retfærdigheds kierlighed siger huercken mere eller mindre end det hand i sandhed veed / foruden all had til nogen part.

Den Fierde Person vdi Rættergang er Dommeren / som giør Dom / naar hand vdi Guds fryct / foruden personers anseelse / affsiger for Rætte / huad Loven dømer om

om Sagen som er faare giffuet. Oc skal en gudfryctig Dommere altid betencke at hand icke dømer paa sine egne vegne/men sider i Guds sted oc dømer Guds dom: Som den fromme Koning Josaphat sagde til dem hand skickede til Dõmere offuer sit Kongerige/ I dømme icke faar Menniskene mẽ faar Gud/ oc eders Dom er icke eders/men Guds dom.

Vdi Mose anden Bogs attende cap. vdkreffuis aff rette Domẽre fire Dyder/som er Guds fryct/Visdom/Sandhed/Vgerighed. Guds

Guds fryct paaminder Dommeren/ at hand skal vdi alle Sager see til Gud/ oc vaacte sig/ at hand icke fortørner hannem. Jeremias siger om Konning Josia/ at hand dømde den Fattigis sag/ fordi hand fryctede HERREN.

Visdom vdi en Dommere/ regerer hannem/ at hand icke lader sig forføre fra Rætten/ met nogen Kraaglow/ som meget er brugeligt vdi Rættergang. Disligeste/ at hand bøyer Lowen til Sagen/ icke Sagen til Lowen. Den bøyer Lowen til Sagen/ som for-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

formilder eller ſkarp giør Louen effter Sagens leilighed. Hand bøyer Sagen til Louen / ſom intet acter Sagens leilighed / men Louens Bogſtaff / ſom den giorde / der hengde it Menniſke for it Høns. Thi Lowen ſiger: Den ſom ſtiel / hand ſkal henge. Der faare maa oc bør en Chriſten Dommere at følge denne Regel: Naar Lowens endelige vilie tilſteder formildelſe / oc den ſkyldige kand forbedris foruden

uden større straff / oc Menige mand icke forargis met out Exempel / da maa en Christen Dommere effter Guds Exempel formilde straffen / oc spare den skyldige som begerer Naade.

Sandhed giør vdi en Dommere / at hand icke tilsteder vrang forklaring paa Loven som skeer vel vndertiden.

Wgerighed giør vdi en Dommere / at hand lader sig icke forkrencke met Skenck

eller

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

eller Gaffue / at hand der faare giør imod Løwen / eller foruender Dommen.

Oc skal en god Dommere flitige tage sig vare for tre onde Raadgiffuere / som ere / Gunst / Had / Redtzel / som tit oc offte giøre / at den wskyldige fordømis / oc den wretfærdige giøris retfærdig. Esaias siger: Baade dē som fordømer den retfærdige / oc retfærdig giør den wretfærdige / er vederstyggelig faar Gud. Fordi hand først giør Gud til en wretfærdig Dōmere / for hand sider Dom vdi Guds sted. Der næst synder hand imod

sia

sig selff / forkaster Troen / oc besmitter sin Samuittighed. For det tredie synder hand imod sin Næste. Hand giør wret imod en Christelig kierlighed. For det fierde synder hand imod den gantske Menighed som hand forarger. For det femte synder hand imod Lowen / som hand forkrencker. For det siette giør hand Dieffuelen en stor tienniste / som haffuer lyst til Wret. Der faare er det icke vnder / at en wretfærdig Dommere sigis aff Propheten at vere vederstyggelig faar Gud.

Gud

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Gud giffue dem ſin Naade/ ſom dette ſtore oc beſuerlige Embede haffue/ at de ſaa kunde dømme andre/ at de icke fordømme ſig ſelff.

III.

DEN tredie Dom ſom Menniſken ſkal giøre/ er at hand dømer ræt om Gud. Huo dømer da ret om Gud? Hand dømer ret om Gud/ ſom haffuer ret mening. Først om hans Verelſe. Der næſt om de Guddommelige Perſoner. For det tredie/ om hans Dyder. For det fierde/ om hans vilie. For det femte/ Om hans

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Dyrckelse. Denne Dom skal tagis aff den hellige Scrifft/ for der kand ingen tale eller dømme ret om Gud/uden hand haffuer det lært aff Gud.

1. OM hans Verelse siger Gud saaledis: Hør Israel/ din Gud oc Herre er en Gud.

2. Om de Guddommelige Personer siger Christus saa: Døber dem i Naffn Faders/ oc Søns/ oc HelligAands. Saa er Faderen Gud/Sønnen Gud/ oc den hellig Aand er Gud/

dog

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

dog icke tre Guder / men en Gud / vdi en enstig Guddommelig verelse oc Natur. Faderen vdsende Sønnen / som bleff født it Meñiske aff Jomfru Maria. Den hellig Aand vdsendis vdi deris Hierte som tro paa Jesum Christum.

3. Guds Dyder ere mange / iblant huilcke de ere besynderligste (de som vor Gienløselse vedkõmer) Almectighed / Retfærdighed / Visdom oc Barmhiertighed. Met sin mact haffuer hãd vdtaget oss aff Diefftuelẽs vaald. Met sin Retfærdighed haffuer hand ladet sin søn vndgielde for oss / huad wi

haffde syndet. Met sin Barmhiertighed haffuer hand tagen oss til Naade. Met sin Visdom haffuer hand alting ordentlige skicket vdi Himmelen oc paa Jorden.

Om hans vilie siger Christus selff: **Huer den som troer skal bliffue salig/ Huer som icke troer/ skal fordømmis.** Der ere nogle som lære / at dette er Guds vilie/ at hand haffuer/ før end Verden bleff skabt/ forordineret nogle til Fordømmelse / oc nogle til Salighed / foruden alle vilkaar

vdi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

vor Menniſken. Jmod denne falſke Lærdom ere diſſe Pauli Ord: Gud vil at alle Menniſke ſkulle bliffue ſalige. Oc Petrus ſiger: Gud er taalmodig / oc vil icke at nogen ſkal forfaris. Men vil annamme alle Menniſke til Penitentze. Siger oc Gud ſelff: Jeg vil icke nogen Synderis død / men at hand ſkal omuendis oc leffue. Alle

Menniske bleffue fordømde vdi Adam. Jmod huilcken Fordømmelse Gud haffuer giffuet sin Søn/ som haffuer giffuet sig vdi Døden for alle. Huor faare Gud vil alle Menniskers salighed / saa fremt som de ville anamme det raad imod Fordømmelse som hand haffuer giffuet dem/det er/ Jesum Christum.

Ja siger du/det er screffuit:

Mange ere kaldede/ men faa ere vdualde.

Dette Ord indeholder tuende stycker. Det Første er om Guds Godhed / som kalder alle

alle ved Euangelium. Det Andet er om Menniskens Wtacknemmelighed/som icke ville vere Gud lydige / som dennem kalder. Disse sigis at icke vere vdualde / fordi de ere den store Hob lige. Jacob haffde tolff Sønner / iblant alle disse maa Joseph sigis at vere vdvald / for hand vaar besynderlig iblant dem alle. Vdi denne siunlige Kircke ere mange / Men de faa sigis at vere vdualde / som ere besynderlige / det er / de som tro / oc ere Gud lydige / fryete hannem / elske deris Næste / holde Troen oc en god Sgmuit-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

tighed. De andre mange/ſom roſe ſig aff Troē/oc fryete dog icke Gud/de ere den ſtore Hoblige / oc der faare ſigis/ at icke vere vdualde/ det er/de ere icke ret ſindige/oc ſkicke ſig icke efftter det høye Kald de ere kaldede til. Der faare naar Scrifften ſiger nogē at vere vdualde/ da ſkal mand oc befatte maaden / ved huilcken wi ere vdualde/ Hand haffuer vdualde oſſ (ſiger Paulus) i Chriſto. Det er/ Alle de ſom tro/ oc vdi Troen bliffue varactige til Enden / ere vdualde aff Verdens begyndelſe til det euige Liff. Om

Om Guds dyrckelse skal mand dette endelige vide / at hand vil ingelunde dyrckis effter Menniskens gode tancker / men effter sin egen Befalning Thi saa siger hand hos Esaiam: I dyrcke mig til forgeffuis met Menniskelig befalning. Kaart at sige: at giøre Guds befalning / aff Troen / hannem til ære / det er Guds rette dyrckelse.

Om det Andet / som er at elske Barmhiertighed.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

DER ere tuende slags Barmhiertighed. Den første / at huer er barmhiertig mod sig selff. Den Andē / at mand er barmhiertig mod andre Menniske

En sigis at vere barmhiertig mod sig selff. Naar hand fornemmer sin egen wselhed / oc der faare giffuer sig ind til Gud / som er al Barmhiertigheds kielde / vdi en sand omuendelse til Gud. Naar mand det giør / da befries mand fra sin Aandelige wselhed / anammis til Naade aff Gud / oc bliffuer Arffuing til det euige Liff.

Om

Om dette slags Barmhiertighed tal vijs Mand/der hand siger: **Haff mett ynck offuer din Siæl/ oc teckis Gud.** Det er/ Omuent dig til Gud / at du kant hannem teckis / oc vere behagelig. Der faare siger oc Augustinus: Om du vilt giøre Barmhiertighed/da begynde paa dig selff. Thi huorlunde kand den vere barmhiertig mod en anden / som er grum imod sig selff? Den sō leffuer vden Penitentze/ oc følger sine Kiødelige begieringer/ hand er sin egen Mordere/ oc ynckelige forkaster sig selff. Det

Det andet slags Barmhiertighed/er naar it Menniske ynckis offuer it andet / oc kommer det til hielp met Ordt Raad oc Gierning / saa meget som mand kand. Thi naar macten oc formuen er icke til at hielpe / Da er allt-geuel en god vilie den Almectigste Gud behagelig.

Den fattige oc siuge Lazarus hand ynckis offuer andre fattige oc siuge / Saa giorde oc den rige oc karske Cornelius. Men Lazarus kunde icke mere end met Hiertet yncke sig offuer fattige oc arme. Cornelius baade met

met Hiertet yncktis offuer andre/ oc met Gierninger det beuiſte. Saa vaar baade Lazari oc Cornelij Barmhiertighed Gud it tacknemmeligt Offer oc Tieniſte. For Lazarus haffde en god vilie/ Cornelius haffde baade god vilie oc formue til at hielpe met.

Men den rige Mand/ ſom huercken yncktis offuer den fattige Lazarum/ oc icke heller hialp hannem/ bleff fordømt. Thi hand forſmaade ſin fattige Næſte/ ſom hand kunde haffue hiolpet/ om hand ellers haffde villet.

Her

Her er at betencke den Almectigste Guds vise raad. Somme vil Gud forsøge met Fattigdom / om de ville vere taalmodige / Somme vil hand forsøge met Rigdom / om de ville vere Barmhiertige mod de Fattige.

DEN Barmhiertighed som it Menniske kand beuise it andet / haffuer sig vdi fire maader / som er at forlade / laane / betale oc giffue.

1.

Den første maade er at forlade. Naar mand enten tilgiffuer den Fattige sin Gield / som hand icke kand betale / el-

ler

ler forlader den sin skyld/som hannem haffuer fortørnet.

At forlade den sin Gield/ som icke kand betale/ er saa storlige fornøden/ at den som det icke giør/ hand falder saa vnder Guds straff/ saa at Gud vil ocsaa aff hannem vdkreffue huad hand hañem skyldig er. Thi saa lærer oss Christus/ Matth: 18. Der vaar en Skyldere/ som vaar en Kouning Ti tusinde Pund skyldig/ det er lx. tynder Guld. Der hand haffde icke at betale met/ da gaff Konningen hannem som begerede skonsel all gielden til. Men den samme

me Skyldener gick vd/ oc fant en aff sine Mettienere/ som vaar hannem skyldig hundrede Penninge/ den greb hand i Halsen oc sagde: Betal det du est mig skyldig/ oc hand falt neder for hannem/ oc bad hannem/ sigendis: Haff metynck offuer mig/ ieg vil dig vel betale. Men hand vilde icke/ men gick hen/ oc sætte hannem i Fengsel/ indtil at hand alting betalede. Der hans Mettienere saae det som skeet vaar/ ginge de hen/ oc forkyndede det for deris Herre. Da kaldede Herren hannem frem oc sagde til han-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

hannem: Du Skalck/all din Skyld forlod ieg dig for du badst mig/ skulde icke du oc haffue medynck offuer din Medtienere/som ieg medynckt is offuer dig? Oc HErren bleff vred / oc antuordede hannem dem som hannem plagede / indtil hand betalede sin Skyld. Saa (siger Christus) skal ocsaa min Himmelske Fader giøre eder/ om i icke forlade huer anden aff eders Hierter.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Her vil icke nu Kiød oc Blod vere til freds met / men siger vel saa. Er det icke ret at kreffue det som en er mig rettelige plictig? Ja det er vel ret / om det kand bliffue bestandigt met en Christelig Kierlighed: Men kand det icke skee met en Christelig Kierlighed / da bliffuer det vretfærdigt / som vaar vdi sig selff retfærdigt. Det vaar retfærdigt / at den Konning (ieg nu omtalde) vdkreffde Trysinds tiue tynder Guld aff sin Skyldener / Men det vaar Kierlighedsens gierning / at hand forlod den arme

me (som hannem icke kunde betale) den gantske Gield. Om wi saa giøre / da haffue wi vidnesbyrd om Guds Barmhiertighed mod oss / som haffuer oss meget støre Skyld forladet. Den Fattige er forplictig effter Menniskelig Ræt / at betale dig / huad hand er dig skyldig / Men du est forplictig vnder Naturlig oc Guds Low / at du forlader den Fattige det som hand icke kand betale dig. Om du det icke giør / da offuertræder du naturlig Low / oc sætter dig traadselige

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

imod Gud din Herre. Huor faare enddog du eſt fri faar Verden / dog eſt du ſkyldig faar Gud.

Den anden Forladelſe er / at mand ſkal forlade dem ſom ſig haffue giort imod. Thi ſaa ſiger Chriſtus: **Forlader oc eder ſkal forladis.** Met dette vilkaar bede wi ſigendis: **Forlad oſſ vor Skyld ſom wi forlade vore Skyldener.** Her ſkal mand vide / at vor Forladelſe er icke den ſag / huor faare Gud

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

re Gud forlader oss vore synder/ Men it Vidnesbyrd som efterfølger vore Synders forladelse. Huilcket Vidnesbyrd som gior Menniskens Samuittighed viss paa Syndernis forladelse hos Gud.

Men her hos er at acte/ at den som haffuer dig fortørnet/ hand enten begerer Naade eller ey. Om hand begerer Naade/ oc Forladelsen kommer icke til større skade/ da forlad hannem. For kommer hun til større skade/ enten hans som begerer Naade/ eller andris/ da maa mand

sætte Sagen i Rætte / saa at den fortørnelse vederleggis. Men om den som haffuer fortørnet dig / begerer ingen Naade / men traadselige gaar frem i sin Fortørnelse / da skalt du anklage hañem faar Øffrighed / paa det at det onde skal icke tage offuerhaand mange til skade. *11.*

Den anden Barmhiertigheds maade / er at laane. Her om taler Dauid i den xxvij. Psalme: Den Retfærdige hand laaner / oc hans Sæd skal velsignis.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

signis. Imellem Hedenske laan oc Christnis laan/ giør Christus skilsmisse/ huor hãd saa siger: **Laaner andre foruden eders Fordel.** Det er/ Laaner andre/ aff huilcke i icke forvente eder lige velgierning igien/ eller andet gaffn. Laaner ieg en Fiskere mine Penninge for den skyld/ at ieg kand bekomme Fisk at kiøbe aff hannem for en anden/ da søger ieg min fordel. Saa laane oc Hedninge oc Tyrcker huer andre. Men at laane dé som du venter dig ingen fordel vdaff/ aff metynck/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

for hand er en Christen / oc haffuer dig behoff / Da laan du som en Christen / oc giør Gud der met en tieniste / Ja du dyrcker Gud der met.

Men om en rig Mand begierer dit laan / paa det hand kand formere sin Rigdom / oc haffuer der foruden at behielpe sig met / hannem maat du laane / saa at du oc søger din Fordel for din wmage. Oc maat vel / effter ~~som~~ Offrighed tilsteder / tage Fem aff Hundret om Aaret. Dog skal mand tage sig vare / at hand her met ingen er til forargelse.

Det

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

III.

Det tredie slags Barmhiertighed er at betale den Fattige / som haffuer arbeidet for dig. Her om er Guds befalning vdi Mosis tredie Bog. Lad icke hans Løn bliffue hos dig til anden dag / som haffuer arbeidet for dig. Disligeste vdi Mosis femte Bog. Du skalt icke necte den Fattige som haffuer arbeidet for dig / sin Løn. Men be-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

tal hannem paa ſamme dag/før end Solen gaar neder / paa det hand ſkal icke raabe imod dig til Herren / oc det ſkal regnis dig til Synd. Jmod denne Guds befalning ſynder tuende ſlags Folck/ſom er/ grumme Tiranner oc Gerige.

Grumme Tiranner / ſom ingen Løn giffue dem der arbeide for ſig/men nøde dem til at arbeide forgeffuis / ſaa at de icke end giffue dem Maden for deris Arbeide. Denne Grum-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

ne Grumhed straffer den Almectigste Gud. Iblant Jøderne vaare mange saa grũme/ at de bunde Munden til paa Øxnene/naar de traadde Korn vd/paa det de skulde intet ædc aff Straaene oc Halmen. Men Gud forbød dem det/oc sagde vdi sin Low: **Du skalt icke binde Munden til paa den Oxe som trin Kornet vd.** Huad mon Gud ville sige/at mand lader icke it Menniske/ som er en Christen/ oc Metarffuing til Himmerigs rige/ faa Brødet for sit Arbeide.

Her

Her suare de saa til: Jeg haffuer mine egne Tienere/de ere mine egne Vndersaatte/ Jeg maa bruge dem som ieg vil/de ere mig denne Tieniste plictige. Denne vndskyldning maa due saa meget som hun kand hos Menniſken/ men hos Gud duer hun slæt intet. Hør huad Paulus siger: I Herrer giører eders Tienere huad lige er/ forlader trusel / Vider at baade eders oc deris HERre er vdi Himmelen/ hos huilcken

ken der er ingen Per-
sons anseelse.

Gerige Menniske/ som icke
haffue selff Undersaatte/men
dog leie Folck som tien sig for
viss Løn / de oc tit oc offte sui-
gelige handle met deris Tie-
nere / stundem formindske de
Løuen / stundem forhale de
hende/ oc icke betale vdi time-
lig tid / vndertiden føre dem
skade paa/for huad der er en-
ten forderffuit eller borte bleff-
uet. Ja vndertiden ocsaa føre
dem paa gamle Klæder oc an-
det for deris tieniste/ huor aff
mange saa forarmis / at de
plat intet kunde forbedre sig.

Jmod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Jmod saadanne taler den hellige Thobias / huor hand saa siger: Lad icke noget Menniskis løn / som haffuer tient dig / bliffue hos dig / men betal hannem strax.

IIII.

Det fierde slags Barmhiertighed / er at giffue den vedtørfftige / den Hungrige mad / Den Tørstige at dricke / at laane den Fremmede hus / at klæde den Nøgne / at søge de Siuge / at trøste dem som

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

som vdi Fengsel ere. Saadanne Barmhiertigheds gierninger skulle vere paa den Yderste dag Tegn oc Kiende mercke paa Guds Børn/ naar den retfærdige Dommere paa den yderste Dommedag skal sige som der staar screffuet / Matth: xxv. cap. Kommer min Faders velsignede / oc eyer det Rige som eder er bered før Verdens begyndelse. Thi ieg vaar hungrig / oc i gaffue mig Mad/ieg vaar tørstig/

oc i

oc i gaffue mig Dricke/ Jeg vaar fremmet/ o i laante mig Hus/ Jeg vaar nøgen oc i skiulde mig/ Jeg vaar siug oc i søgte mig/ Jeg vaar i Fengsel oc i komme til mig.

Den hellige Prophete Esaias cap: lviij: taler om it andet slags Barmhiertighed/ som allermest anrører store Potentater vdi Verden/ som haffue mange vnder sig/ oc siger Propheten saa: Lad

Lad dem løs som du haffuer fanget met wret: Lad dem løs som du besuarer: Giff dem fri som du trenger/tag bort allehaande Byrder.

Met disse Ord vil den hellige Prophete paaminde Verdslig Øffrighed oc Potentater/at de icke bruge deris Magt til deris Undersaattis forderffuelse / Men dennem til gode oc gaffn. Thi Gud haffuer der faare indsæt Regentere vdi Ver-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

den / at de skulle holde deris Undersaatte til Gudfryctighed / Ærlighed oc Fromhed / oc straffe dem som der imod giøre / oc icke der faare maa bruge dem som Bæster / met wgudelige Byrder oc Tyngsel / oden mand trengis der til.

Ofuer disse Miskundheds gierninger ieg haffuer opregnet / ere mange flere / som er / at giffue dem reffselse som synde / at lære de vanuittige / at trøste de Bedrøffuede / at raade de Raadeløse / at bede for dem som wi see at haffue vor Bøn behoff. Disse vil ieg

paa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

paa denne tid intet omtale. Gud giffuet wi kunde legge paa Hiertet/det som nu sagd er/om fire eller fem slags Barmhiertighed/ som ieg nu haffuer omtalet.

HER hos haffue wi at Hacte/huad oss skal beuege til at beuise Barmhiertigheds gierninger/mod vor Næste/som ere besynderlig siu dræbelige sager.

Den første er Guds befalning. Gud haffuer befalet/ at wi skulle elske vor Næste ligesom oss selff. Der faare vil hand wi skulle staa hañem bi

vdi hans Nød oc Trang/li-
ge som oss selffuer. Huo som
er icke denne Guds befalning
lydig/hand kaster sig selff ne-
der vnder de ringeste Guds
Creatur / oc holder sig til
Dieffuelen Guds Fiende.

Der saare tenck huo hand
er som haffuer giffuet dig
denne Befalning/ at du skalt
vere Barmhiertig mod din
Næste. Hand er din Gud/oc
du est hans Creatur / Hand
haffuer skabt dig til Lydig-
hed/ som hand haffuer skabt
alle Creatur. Vilt du icke
nu vere hannem lydig / da
affsi-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

affsiger du dig fra hannem/ oc icke vilt bekiende dig at vere hans Creatur. Hand er din HERRE/ oc du est hans Undersaatte oc Tienere. Bør nu en Underdan oc Tienere vere sin Herre lydig/ saa bør dig at vere Gud lydig/ som er din Herre. Hand er din Fader/ om du ellers troer paa hannem/ oc du est hans Søn. Bør nu en Søn at vere sin Fader lydig/ da bør dig meget mere/ at vere Gud din Herre oc din Fader lydig. Huad du icke est/ da vdelycker hand dig/ oc giør dig arffueløs. Hand er din Frelsere oc

Gienløsere / som haffuer igienløst dig / icke met Sølff oc Guld / men mtt sin Søns Rosensblod. Ja kand icke det røre dig / da skalt du vide / at hand kand vel straffe dig vdi mange maade / som hand tilforn haffuer straffet dem / som haffue veret hañem wlydige.

Den anden sag er Exempel. Først Gud Faders exempel. Der faare siger Christus: **Verer barmhiertige lige som eders Himelske Fader er barmhiertig.** Der næst Jesu Christi exempel / som er bleffuē Menniske / oc haff-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

oc haffuer toldt død aff barm-
hiertighed mod oss arme men-
niske. Hand tode sine Disci-
plers føder / oc befalede dem /
at de vdi lige maade skulde to
huer andris Føder / oc beuise
huer andre allehaande kierlig-
heds gierninger / blant huilcke
Barmhiertighed er dē besyn-
derligste. Der til haffue wi
oc alle Guds Børns Barm-
hiertigheds exempel / fra Ver-
dens begyndelse / at efterfølge.

Det tredie som bør at beuege
oss til Barmhiertighed / er den
store Dignitet oc Værdighed /
det er / at følge Guds exempel
efter. Er det loff vert at efter-

følge dē Mands exempel som er from oc Gudfryctig/ meget mere er det priſeligt at følge Gud effter / oc bliffue hañem vdi nogen maade lig. Saa er det ret ſagd aff en Hedning: **Der er ingen ting ſom mand mere er Gud lig met / end met Velgierninger.** Ja ligeruis ſom mand er Gud lig met velgierningers beuiſuing/ ſaa er mand Dieffuelen lig met Wbarmhiertighed oc grumhed imod ſin Næſte.

Det fierde ſom ſkal beuege oſſ til Barmhiertighed mod

vor

vor Næste / er Barmhiertigheds act hos Gud Fader / oc hans Søn Jesum Christum. Salomon siger / at giøre Barmhiertighed oc Dom / er Gud it tacknemmeligt Offer. Gud siger selff: Jeg vil heller Barmhiertighed end Offer. Guds Søn vor Frelsere siger: Huad i haffue beuist en aff de mindste som troer paa mig / det haffue i beuist mig. Der faare skal hand sige paa den yderste Dõmedag /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Jeg vaar hungrig/oc i gaffue mig Mad/ Jeg vaar tørstig/ oc i gaffue mig Dricke / Jeg vaar nøgen/ oc i klædde mig/ Jeg vaar siug/oc i søgte mig/ Jeg vaar i Fengsel / oc i komme til mig. Dette siger Christus icke om sin Person / men om sine Lemmer/som ere alle de som tro paa hañem. Huad kand Barmhiertigheds gierninger høyere actis end at Guds Søn regner det sig at beuisis / huadsomheldst Barmhiertigheds gierninger wi beuise hans fattige Leñer.

Det femte som bør at røre Menniſken til at beuise huer

huer andre Barmhiertigheds gierninger/ er det baand som Menniſken ere til ſammen bundne met / ſom er Tredaabbelt. Det førſte er Naturen/ ſom er / at wi ere Menniſke/ſkaffte aff en Gud effter hans eget Billede/ ſaa at den ene ſigis met rette at vere den andens Kiød. Derfor ſiger Gud hos Eſaiam: **Bryd dit brød for den Hungrige / oc foract icke dit eget Kiød.** Den ſom det Baand bryder ſønder/hand forringer ſig vnder alle Creatur / Hand ſtaar ſin

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sin Skabere imod / oc er arum imod sit eget Kiød / oc der met forkaster den naturlige Low. Det andet Baand er den naade/som alle Christne ere delactige vdi/saa at alle de som tro/ere Guds Børn oc Brødre oc Systre. Dette brøderskaff talede Christus om/der hand vaar opstaaen aff Døde: Jeg opfar til min Fader/oc til eders Fader/ til min Gud oc til eders Gud. Huo som dette Baand bryder / hand aff falder som en død Lem aff vor HERris Jesu Christi

Naade/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Aandelige legeme. Det tre-
die Baand er vdi Haabet/
som er den Ære oc Herlighed/
som wi skulle vere delactige
vdi i Himmerigis rige/ saa
mange som her affdø/ vdi Je-
su Christi sande paakaldelse.
Dette trestengde Baand
burde vel at beucge oc røre oss
alle til Barmhiertighed/ mod
de arme Christne/ som haff-
ue oss behoff i nogen maade.

Det Siete som burde vel
at beuege oc røre oss til Barm
hiertighed/ er den nødactig-
hed/ som Johannes om taler/
der hand siger: Huilcken
som

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

som haffuer deñe Ver-
dens Gods / oc seer sin
Broder lide nød / oc
lycker sin Barmhier-
tighed fra hannem /
huorlunde kãd Guds
kierlighed vere vdi han
nem? Det er / den som icke
er Barmhiertig mod den ar-
me / haud elsker icke Gud. El-
sker hand icke Gud / da troer
hand icke heller / troer hand
icke / da er hand en Christẽ til
Naffn / oc icke til Gaffn. Der
saare lige som Barmhiertig-
heds gierninger / bære vidnes-
byrd /

byrd paa oss/ at wi elske oc frycte Gud. Saa er Jgienholdighed oc Wbarmhiertighed it vist vidnesbyrd/ at wi icke elske Gud.

Her hos betencke sig huer/ huad straff der følger met Jgienholdighed oc Wbarmhiertighed mod arme Christne. Først føre de Guds vrede offuer sig. Der faare siger den vise Mand Syracides: Vent icke dine Øyen fra den arme for Verden/ at Gud skal icke bliffue dig vred. Den anden straff er Forbandelse.

Der

Derfor siger samme Syracides: Hans Bøn som bander vdi sin Siæls bitterhed (det er vdi sin nød oc trang) skal bønhøris. Thi HERREN som haffuer skabt hannem/ skal høre hans Bøn.

Den tredie straff er/ at Gud vil icke høre de wbarmhiertige Menniskers Bøn/ som Salomon siger: Den som lycker sit Øre/ naar den Fattige beder hannem hand skal raabe oc icke

bønhø-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

bønhøris. Den fierde straff offuer de Wbarmhiertige er / at de icke selff skulle faa gaffn aff deris Gods oc Rigdom. Thi det er screffuet: **Den som icke haffuer / hannem skal fra tagis det hand haffuer.** Hand sigis at icke haffue / den som icke ræt bruger sine Gaffuer oc Gods til Guds ære / oc sin Næstis hielp oc trøst. Den femte straff som henger offuer de Wbarmhiertige / er deris Affkommis armod eller skendelige leffnet / som er sua-

rere end all anden Arm od oc Fattigdom. Den siette straff som henger offuer Vbarmhiertige mod arme Christne/ er den som Jacobus omtal: **Hannem skal ske Dom foruden Barmhiertighed / som icke giør Barmhiertighed.**

Det siuende som bør at beuege oss til Barmhiertighed mod arme Christne / er den mangfaaldige fruct oc gaffn de haffue der aff / som findis barmhiertige mod deris arme Næste. Vdi almindelighed taler

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

taler Salomon om Barmhiertigheds fruct / der hand siger: Hand aagrer Herre den som haffuer metynck offuer den Arme. Thi huad mand giffuer den Fattige for Guds skyld / det er baade en Gaffue / oc en Vinding. En Gaffue er det / fordi den som giffuer hand venter sig ingen Vederlegning aff den Arme. En baade oc vinding er det / fordi Herren loffuer dem betalning for deris velgierninger mod de vedtørfftige. Thi icke en Vands drick som giffuis vdi Guds naffn / skal miste sin løn. Derfor siger Salomon:

Velgierninger ſmycke oc bepryde Menniſket.

Men paa det at wi diſſ bedre oc mere kunde røris oc beuegis til Barmhiertighed mod de Arme/ vil ieg vdi ſtycke tal faaregiffue de beſynderligſte Gaffn oc Fruct/ ſom de haffue at foruente/ ſom ere barmhiertige mod deris fattige Næſte.

DEn førſte Fruct oc Gaffn er/ at den ſom er rund mod de Fattige/ hand beſkyttis oc beuaris aff Gud/ at hand icke falder vdi groffue Synder.

Der

Der faare siger vijs Mand: Vand vdslycker den brendendis Jld/ oc Almisse gierninger staa imod Synden. Det er/ Gud velsigner de barmhiertige mod Arme/at hand giffuer dem Naade / at de icke falde vdi groffue oc skams Synder.

Der næst / Barmhiertighed stiller vrede/ det er/ Gud giør at de mectige oc veldige formildis/offuer dem som ere runde mod fattige oc arme Christne / saa at de hensætte den vrede som de haffde imod

dem / Det meen Salomon der hand siger: En hemelig Gaffue (det er den som skeer foruden loffs foruentelse aff Meñisken) vdslycker vreden / oc Gaffuen i den fattigis skød vdslycker den største hastighed.

For det tredie / Den som er rund mod de Arme / hand bliffuer io rigere oc rigere / efter Christi foriettelse: Giffuer oc eder skal giffuis. Salomon siger: Somme dele deris Gods (iblant Fattige) oc bliffue rige / Somme

tage

tage det som dem intet hør til/ oc komme vdi Armod.

Det fierde gaffn oc fruct som følger Barmhiertighed er at den som er rund mod arme / hand bekommer huad hand aff Gud begierer. Thi saa siger Strach: Lyck din Almisse vdi dē Fattigis skød/ oc hun bønhøris / at du skalt fries fra alt ont. Dette skal mand icke forstaa om Almissens værd oc dignitet / men om Guds godhed / som saa vil aff sin egen Godhed saadanne Velgierninger belønne. Thi wi aleniste bønhøris naar wi bede i Christi naffn.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Det feinte Gaffn oc Fruct som de bekomme / som ere Barmhiertige mod arme er / at Gud frier dem aff alle-haande fare. Thi Dauid siger: **Salig er den som haffuer act paa den vedtørfftige oc arme / vdi den onde tid skal Herren fri hannem.**

Den siette Fruct oc Gaffn er / at Gud velsigner de Barmhiertige. Thi saa siger Salomon: **Det runde Øye velsignis / som giffuer**

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

giffuer den vedtørfftige aff sit Brød.

Den siuende Fruct oc Gaffn er / at Guds Søn selff siger dem at vere salige / som ere Barmhiertige / Matth. 5. Salige ere de Barmhiertige / fordi de skulle bekomme Barmhiertighed. Dette maa vere sagd om det andet Mercke tegn / huor paa mand kand kiende Guds Børn. Gud giffue at huer kunde betencke sin sag / oc giøre effter Guds befalning.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Vor Herre Christus siger: Jere mine Venner / om i beuare oc giøre min Befalning. Nu haffuer den gode Christus intet saa strengelige befalet som Kierlighed mod huer andre / huor vdaff Barmhiertighed kommer. Oc der hos siger hand: **Her paa skulle i kiendis at vere mine Discipler / at i elske huer andre indbyrdis.** Item: Jere mine venner om i beuare min Befalning. Huo som icke haffuer dette mercke Tegn / hand høyrer icke Christo til.

Om

Om det Tredie/ Som er / at vandre ydmygelige faar Gud.

AT vandre faar Gud / er at leffue vdi Guds Aasiun. Thi ingen ting er skiult for hannem / som er alle steder / alting seer / oc alting veed. Kunde Menniſken dette ret betencke / at de kunde aldrig noget saa hemelige giøre / at Gud ey seer der paa / da beraadde de sig vel / før end de saa saare forgrebe sig imod Gud

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Gud oc Menuisken vdi mange maade / Men Syndens onde vane haffuer oss saa forblindet / at wi det icke acte. Det mand blues at giøre vdi it Barns næruerelse / det blues mand icke at giøre vdi den Almectigste Guds nærueruelse oc aasiun. Saa stor er vor arme Menniskis forblindelse. Der faare giffuer Gud selff oss dette raad / Ja befaler oss at wi skulle vandre faar hannem ydmygelige. Thi huor en ret Ydmyghed er / der ere oc mange andre gode Dyder / som bepryde Siælen / oc mange gode gierninger

ninger / som smycke Menniſket faar Gud.

Huad er da en ret Chriſtelig Ydmyghed? Ydmyghed faar Gud er saadan Affect oc Hiertelag / at mand plat intet forlader sig paa nogen ting i Verden / vere sig Dyd / Visdom / Rigdom / Retfærdighed / eller noget andet / men slar sig aldelis neder faar Gud / vdi en sand Penitentze / bekiender sine mangfaaldige Synder / oc sætter all sin lid paa Guds Godhed oc Barmhiertighed for Jesu Christi skyld.

Saa

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Saa ydmygede sig den fattige Toldere / som stod langt nedre vdi Kircken / oc sagde: O Gud ver mig Syndere barmhiertig. Saa ydmygede sig Daniel / der hand sagde: O HErre / du est retfærdig / Men wi maa blues. Wi haffue syndet met vore Forfædre oc giort ondskaff. Saa ydmygede Abraham sig / der hand bekiende sig faar Gud at vere Jord oc Støff. Ja saa haffue alle Guds Børn ydmyget sig fra Verdens begyndelse / oc giøre oc paa denne dag / de som ellers ere rette Christne.

Aff

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Aff denne Ydmyghed faar ud/ fødis Ydmyghed faar Menniſkene / ſom funderis vdi en ret Chriſtelig Kierlighed til vor Næſte / ſom er at mand ingen hoffmodelige forſmaar / men acter ſig at vere den ringiſte. Denne ydmyghed faar Menniſken/ ſtaar vdi Hiertet/oc lader ſig ſee vdi Omgengelſe. Denne Ydmyghed fortager icke atſkillige Kald vdi Verden/men dem heller ſtadfeſter. Dauid vaar en Konning / Nathan vaar en Prophete / Joab vaar en Krigsmand/oc andre mange Gudfryctige huer vdi ſit

sit Kald beuiste sig faar Gud oc Menniskene ydmyge / oc icke der faare forlode det Kald som de vaare skickede til / Men huer effter sit Kalds vilkaar tiente Gud oc deris Fæderne rige. Lige saa paa denne dag kand vel en ypperlig Konning / oc andre høye Befalnings Mend ydmyge sig faar Gud oc Menniskен / leffue vdi Guds fryct oc vdi Kierlighed mod deris Næste.

Men effterdi denne Ydmyghed / met huilcken wi enten nedersla oss faar Gud / vdi en sand omuendelse / eller oc forringe oss faar Menni-

sken /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

sken vdi en ret Kierlighed/icke
fødis met ess vdi vort Kiød
oc Blod/Men haffue en an-
den vdspring/Der faare vil
ieg først sige hueden hun kom-
mer/der næst huorlunde hun
vaarer oc fuldkommis.

Hueden kommer da en
Christelig Ydmyghed? Naar
wi igienfødis ved Troen oc
den hellig Aand/da vndfan-
gis vdi vore Hierter en ret
Ydmyghed/fordi den gamle
Nature er gantske forgifftig/
hoffmodig oc æregerig/saa
at den som leffuer effter Kiø-
det vdi hoffmodighed oc ære-
gerighed/hand haffuer it vist

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Tegn/ at hand icke endnu er igienfødt ved Troen oc den hellig Aand. Mange ere vel døbte/ men deris Daab haffuer icke sin rette krafft i dem. Thi de holde icke det Løffte som de haffue loffuet vdi Daaben/ Det er/ at de icke forsage Dieffuelsens gierninger/ iblant huilcke Hoffmod oc Gerighed ere de besynderligste. Der faare om du føler oc fornemmer dig at vere æregerig oc hoffmodig/ oc icke nederdemper dem met Aanden/ da est du icke endnu igienfødt/ fordi du lader dig icke regere aff Guds Aand-

Dette

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Dette er Sancti Pauli lærdom som siger: Om i regeris oc driffuis aff Guds Aand / da ere i Guds Børn. Saa maa huer spørge sin egen Samnittighed at / om hand er igienfødt eller oc ey / paa det mand sig icke selff forfører / oc lader sig at vere den hand icke er.

Huorlunde vaaxer denne Christelige Ydmyghed / som er vndfangen vdi Menniskens hierter / ved Troen oc den hellig Aand?

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Først skulle wi haffue Guds befalning for Øyen/som biuder oss/ at wi skulle være ydmyge/som er det første Bud/ oc den anden gantske Taffle. Det første Bud biuder oss/ at wi skulle slå oss neder faar Gud/ at wi acte hannem at vere den wi haffue alt gaat aff/ som kand oc straffe oss/ om wi hoffmodelige sætte oss imod hannem. Ydmyger eder (siger Petrus) vnder Guds veldige Haand. Den anden Taffle biuder oss Kierlighed mod vor Næste/ vdi huilcken Kierlighed/ Ydmyghed ocsaa besluttis. Thi er

Hoff-

Hoffmodighed oc Menniskens foractelse imod Kierlighed/da er io Ydmyghed huor Kierlighed er.

Der næst skulle wi sætte oss Christi exempel saare/ sō Paulus sætter alle Christne saare/ der hand scriffuer til de Philippenser/ sigendis: Giører intet aff trætte/ eller aff forfengelig ære/ men ved Ydmyghed/ Huer acte en anden at vere bedre/ ingen acte sit eget/ Men huorlunde i kunde tiene huer andre/ saa at huer kand fornemme sig at haffue det Hiertelag som Christus Jesus haffde. Thi

der hand vaar vdi sin Guddommelige Maiestet oc Herlighed / da tog hand vor Trældoms Nature paa sig/ oc bleff it Menniske oss lig/oc ydmygede sig / oc vaar lydig indtil Kaarssens død. Dette sit Exempel sætter Christus sine Discipler fore/der hand siger: Lærer aff mig/ fordi ieg er mild oc ydmyg aff hiertet. Huo(siger Bernhardus) er den / som er vijs / der forsmaar oc ydmyger sig icke for dens skyld som haffuer saa meget ydmyget sig for oss?

For det Tredie skulle wi grandgibelige acte paa oss selff/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

selff / Huad wi vaare før wi bleffue fødde / huad wi ere fra wi ere fødde til vor Dø-de dag / oc hnad wi skulle bliffue naar wi ere døde. Wi vaare Sæd oc Blod vdi vor Moders liff. Nu ere wi vdi denne Jammerdal met atskillige Synder be-smittede. Wi skulle met ti-den bliffue Orme føde / oc Støff. Huilcket Job videlige bekender om sig / oc Abraham kalder sig Støff oc Aske.

For det fierde / skulle wi oc dette betencke / om wi haffue noget gaat / da er det icke vort / men hører

Gud til / oc er oss antuordet at wi skulle vere som Hus tienere der offuer / oc vendet Gud til ære / oc Menniske til Gaffn. Der faare siger Paulus: Huad haffuer du som du icke haffuer anammet? Haffuer du anammet det / hui berømmer du dig lige som du icke haffde det anammet?

For det femte skalt du ocsaa tencke at Gud / som haffuer giffuet dig store Gaffuer / hand kand tage dem fra dig igien /

igien. Est du deilig/ din Deilighed kand en Kaalde ſiuge fortage. Est du rig/ du veedst icke huo din Rigdom skal bekomme/ saa snart din Wuen/ som din Ven. Est du veldig/ saa haffue mange veret/ oc intet baat der aff. Summa/ Du haffuer intet som du kant berømme dig aff/ vden en god Samuittighed vdi vor Herre Jesu Christo. Haffuer du icke den/ da est du wseligere end den Madicke som kryber paa Jordeu/ ihuor høyt du sider vdi Verden. Ret dig der saare vdi tide.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

For det ſiette/ ſkulle wi oc betencke/ at mange ſom haffue mindre Gaffuer end wi tycke oſſ at haffue/ de tit oc offte meere vdrette til gaffn/ baade vdi Politiſke regiment oc Kircke regiment/ end wi/ fordi det er Gud ſom Gierningen giør/ wi ere ickun hans Inſtrumenter oc Redſkaff/ ſom hand bruger effter ſin gode vilie.

For det ſiuende/ ſkulle wi oc betencke den mangfaaldige Fruct en Chriſtelig Ydmyghed haffuer met ſig. Thi ſee wi enten til Gud/ eller til vor Næſte/ eller til oſſ ſelff/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

selff / da maa mand see vn-
derlig oc dyrebar Fruct / som
Ydmyghed haffuer met sig.

See wi til Gud / da bere-
der Ydmyghed Gud it Tem-
pel / som hand vil bo vdi. Thi
saa siger Propheten: Gud
hand boer vdi den hellige / oc
er hos den forknusede oc yd-
myge Aand. Item siger
Gud selff: Huo skal ieg see
til / vden til den forknusede
Aand / som er fryctactig for
mine Ord: Fordi Gud /
(som Petrus siger) ophøff-
uer den som er yd-
myg

myg/oc staar den hoffmodige imod. Ja Ehristus siger selff: Huo sig ophøffuer hand skal nedertryckis / oc Huo sig ydmyger / skal ophøffuis.

See wi til Menniſken/ da æris den ydmyge/oc den hoffmodige forsmaacs/ fordi alle forsmaa hoffmodige Menniske/ icke anderledis end Diefuelsens lemmer oc Menniskens foractere.

See wi til oss selff/da haffue wi megen god Fruct at

foruente aff Ydmyghed. Thi først føder en Christelig Ydmyghed aff sig Blufærdighed oc Taalmodighed. Der næst giør hun vey til at komme til den rette Visdom/ som Salomon siger: Huor der er Ydmyghed/ der er Visdom. Der næst er Ydmyghed den som beuarer oc giemmer Troen oc Guds fruct. Disligeste opuecker Ydmyghed Menniſken/ at hand offte giør sin Bøn til Gud/ oc bønhøris. Der faare siger Dauid: HERren hand seer til

de Yd-

de Ydmygis Bøn.

Disligeste følger Ydmyghed pris oc ære/ som Christus siger: Salige ere de som ere Aandelige fattige/ for dennem hør Himmerigs rige til. Augustinus siger ocsaa: Lige som it Træ der skal vaaxe høyt op/ det skal haffue sine Røder dypt vdi Jorden/ ellers kand det icke vaaxe/ men falder snarlige omkuld/ saa er det oc met den som icke haffuer sit Hierte dybt indfest vdi Ydmyghed/ hand ophøffuis til sit eget fald. Item er en

Christe-

Christelig ydmyghed det deiligste smycke som Menniskens Siæl kand beprydis met. Der faare siger Petrus: Verer beprydede induaartis met Ydmyghed. Huad vil ieg sige om en Christelig Ydmygheds fruct oc gaffn. Dette maa vere sagd for alt: **Gud staar imod de Hoffmodige/oc giffuer de Ydmyge Naade.** GUD vere oss alle naadig/ at wi maa saa leffue vdi denne Verden/ at wi kunde findis Guds Børn paa den yderste Domme dag.

A M E N.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

Prentet i Kiøbenhaffn
aff Hans Støckelman
oc Andream Gut-
ternitz.

Paa Baltzer Kausis Bor-
geris oc Bogeførers der samme-
steds / bekaastning. Oc findis
hos hannem til
kiøbs.

1574.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

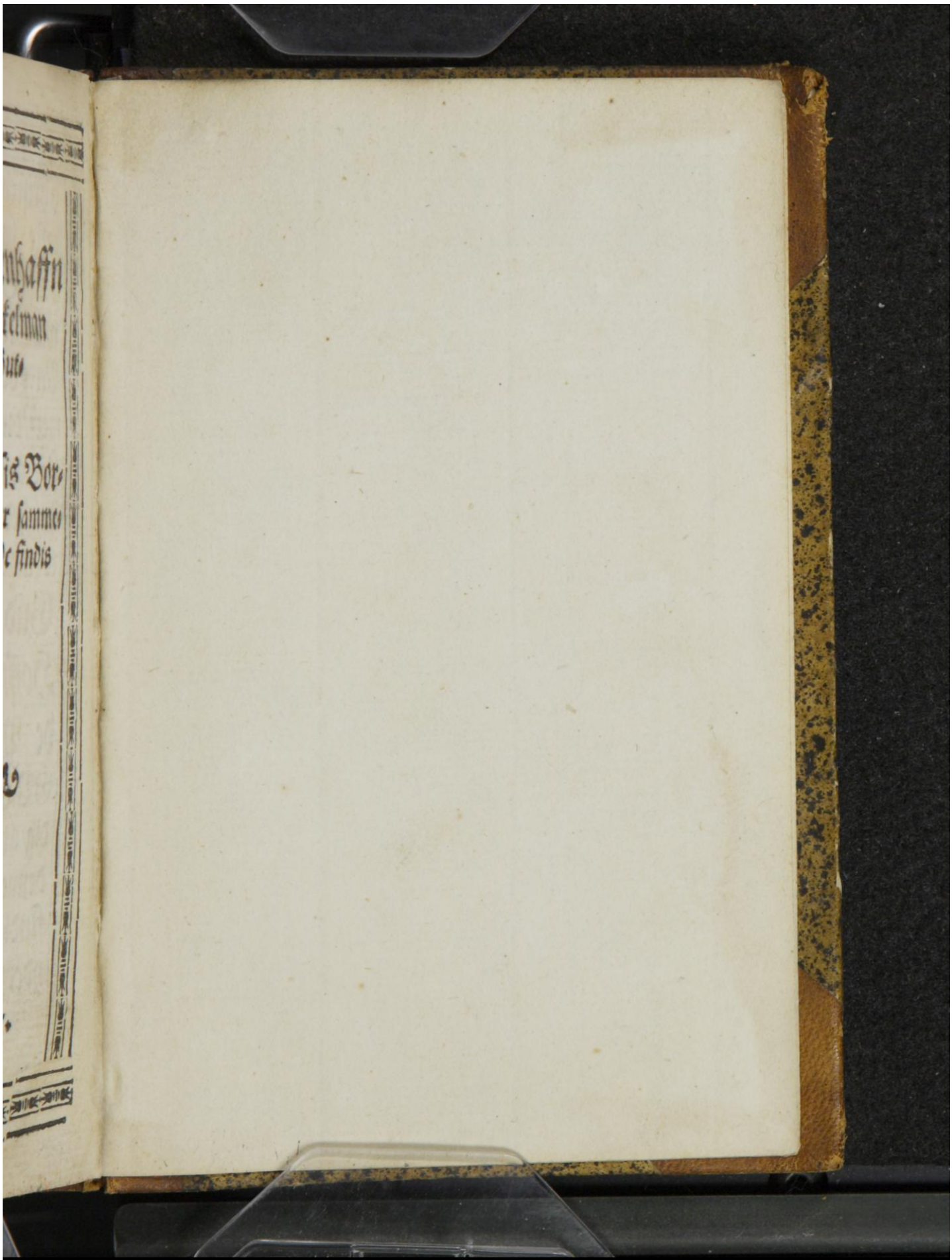

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

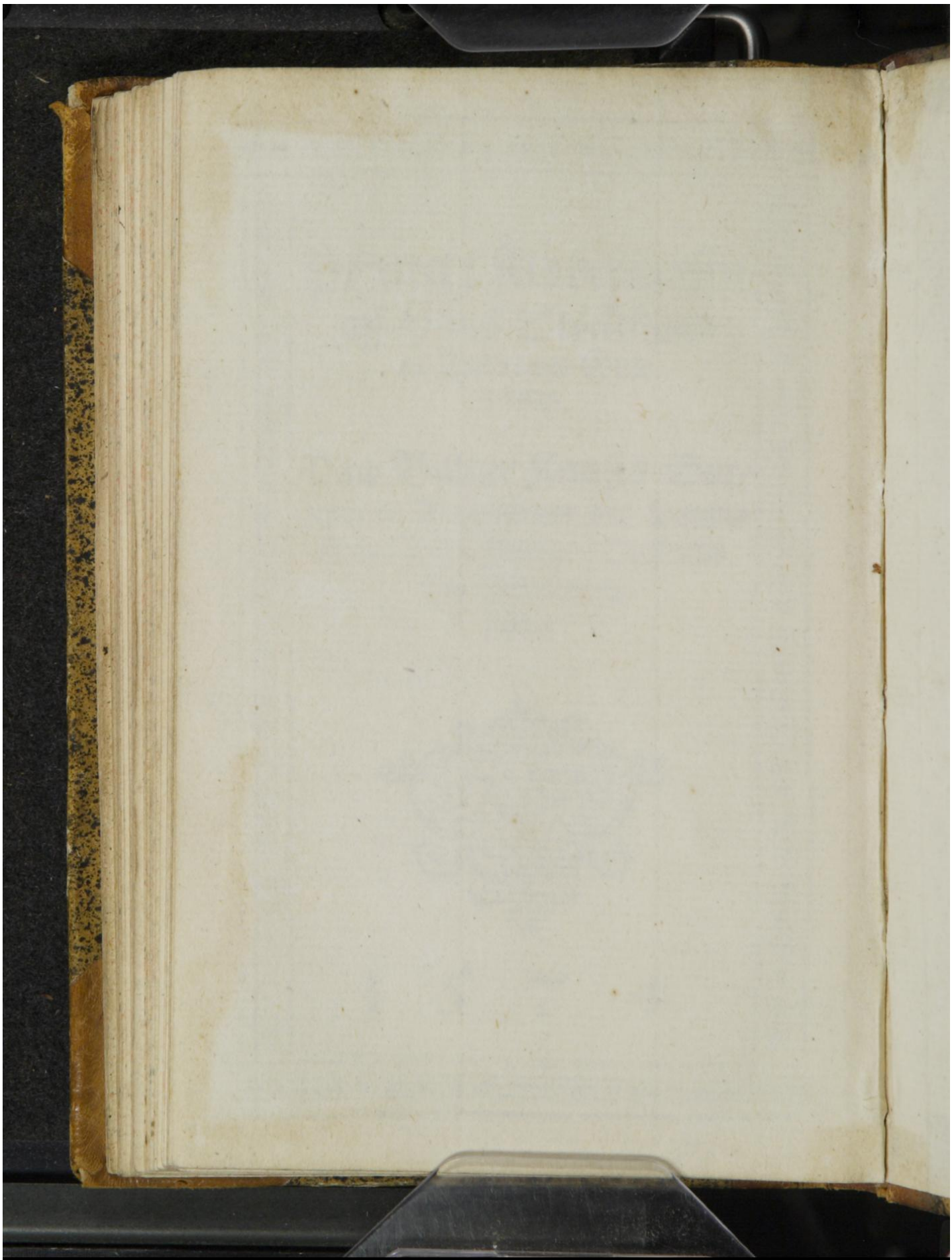

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°

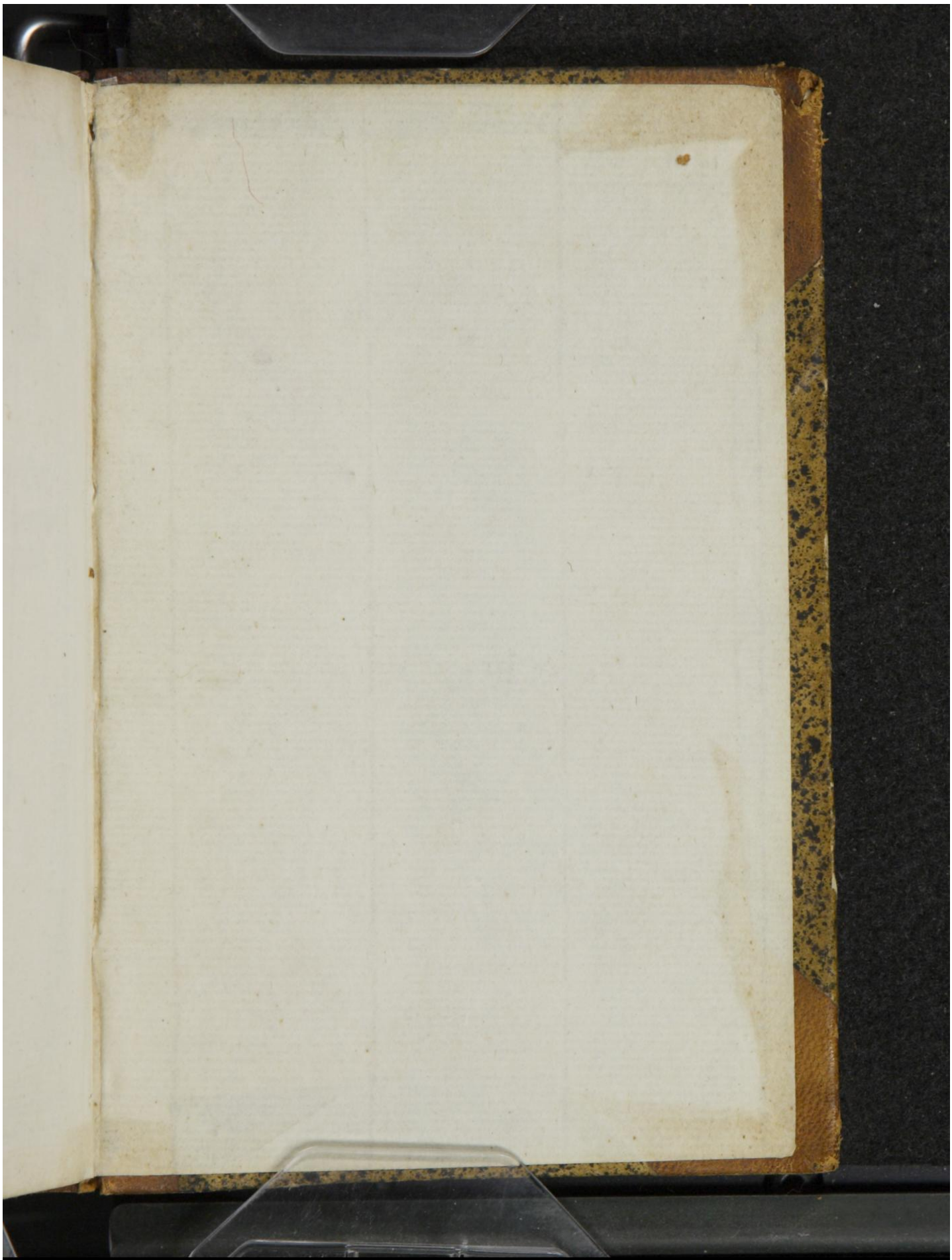

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 799 8°